

DESIGNDREVEN
BÆREKRAFT

—
EN FREMTIDSRETTE
MØBEL- OG
INTERIØRINDUSTRI

Mennesker i fokus på Times Square. Utemøbelprodusenten Vestre bidrar til åpnere og mer inkluderende byrom.

DESIGNDREVEN BÆREKRAFT

EN FREMTIDSRETTET OG MER KONKURRANSEKRAFTIG
MØBEL- OG INTERIØRINDUSTRI.

Norsk møbel- og interiørindustri har alle forutsetninger for å lykkes i fremtiden og er i god utvikling mot å gjøre bærekraft og samfunnsansvar til et betydelig konkurransefortrinn. Men det er fortsatt mye å ta tak i. Industrien kan jobbe for enda større bevisstgjøring i egne bransjer, og for å hjelpe forbrukerne til å ta gode, informerte valg. Samarbeid og helhetlig tekning vil derfor være enda viktigere fremover.

I dette heftet kan du lese om de spennende mulighetene som ligger i bærekraft, design og business, og møte noen av dem som leder an. Mange gjøre mye allerede og vi gleder oss til å følge utviklingen videre!

Samarbeidsrådet for møbel og interiør (SMI)

Etablert i 2016. Et nettverk der designere, produsenter, organisasjoner og utdanninger jobber sammen for å fremme norsk møbel- og interiørdesign nasjonalt og internasjonalt. SMI har som mål å skape flere vekstkraftige merkevareprodusenter i Norge, øke den totale verdiskapingen og sette norske designere og merkevareprodusenter på kartet gjennom eksport av bærekraftige designprodukter og -løsninger. Rådet ledes i dag av Ove Rogne (Northern) med Ragnhild Grytten (Trefjøla) som nestleder og Design og arkitektur Norge (DOGA) som sekretariat.

Redaksjon

Nicolai Gulliksen,
designer

Birgitta Ralston,
idealist designer,
Ralston & Bau

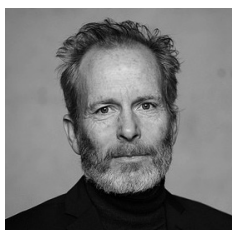
Fredrik Torsteinsen,
designer,
Torsteinsen Design/NIL

Are Lyubråten,
prosjektleder miljø
og kvalitet,
Norsk Industri –
Designindustrien

Jannicke Hølen,
seniorrådgiver design,
DOGA

Knut Bang,
seniorrådgiver design,
DOGA

Ellen Heggestad,
kommunikasjonsrådgiver,
DOGA

FORBRUKSVALG ER VERDIVALG

AV FREDRIK TORSTEINSEN OG BIRGITTA RALSTON

For å støtte opp om norsk ferdigvareindustri, må vi vekk fra en ensidig holdning om pris som viktigste premis for vårt forbruk. Produktets kvalitet, livssyklus, miljømessige og sosiale avtrykk bør i større grad styre våre valg.

Norsk møbeldesign blir lagt merke til ute i verden. Internasjonale produsenter ser til Norden og tar tak i kvaliteter med utspring i den nordiske livsstilen – som enkle former og rene materialer. Denne tendensen må Norge som nasjon og ferdigvareprodusent benytte seg av.

HVA KOSTER DET EGENTLIG?

Alle ting som produseres påvirker klimaregnskapet. De inneholder energien som er brukt for å fremstille råmaterialene, prosessere dem, lage produktene og transportere dem til kunden. Mye av dagens produksjon skjer i lavkostland der man utnytter det faktum at lønninger og levekår ligger langt under vestlig standard.

Altså, vi skor oss på at andre mennesker ikke får tilgang til de samme muligheter og rettigheter som oss selv. Er dette riktig? Er det noe vi kan være stolte av?

Når kjøpte du sist et produkt som dine barnebarn kan arve?

De største delen av produkters kostnader kommer fra transport og mange salgsledd som alle skal ha sin del av kaka. Hva med å tenke at vi bør dele denne kaka litt mer rettferdig og miljøvennlig? Dette kan gjøres ved å etablere kortere vei mellom produsent og forbruker og ved at vi som forbrukere betaler for rettferdig produksjon. Da kan vi i større grad fordele verdiskapingen på dem som har bidratt.

En slik holdning vil også skape bedre forutsetninger for en bærekraftig norsk ferdigvareindustri.

FOTO: MORTEN BRUN

SAGA stol fra Tynes Møbler. Norsk produksjon i heltre designet for et langt liv. Design: Torsteinsen Design

AMBISJONER FOR BÆREKRAFT

AV JANNICKE HØLEN

“INGEN MÅ TRO AT DE ER FOR SMÅ TIL Å HA PÅVIRKNINGSKRAFT! ALLE KAN REDDE VERDEN. LITT.

Jan Christian Vestre, adm. direktør, Vestre

Vestre nøyer seg ikke med å være verdens første klimanøytrale utemøbelprodusent. Deres visjon er å bli verdensmestere på bærekraft i sin bransje innen 2025.

Allerede i 2016 implementerte Vestre 9 av FNs 17 bærekraftsmål i sin forretningsstrategi – nærmere bestemt mål nr. 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 og 15. Målene er integrert i hvordan selskapet jobber med produktutvikling, produksjon og markedsaktiviteter, og de har utarbeidet konkrete tiltak knyttet til hvert mål.

Vestre bruker bærekraftsmålene som et rammeverk for å jobbe enda mer fokusert og helhetlig. Motivasjonen er at dette er en global dugnad hvor alles innsats er like viktig.

Vestre var den første utemøbelprodusenten som ble medlem av Initiativ for Etisk Handel i 2vv008, og var klimanøytral allerede i 2010. De donerer ti prosent av bunnlinjen til eksterne bærekraftsprosjekter. De støtter utdanning, yrkesopplæring og kvinners helse og er med på å finansiere mikrolån til start-ups i utviklingsland. De skal også etablere vedlikeholdsteam i større byer hvor folk uten fast arbeid og med hull i CV-en kan få en ny start.

Vestre krever 100 prosent fornybar energi i hele sitt produksjonsnettverk, og innen 2025 skal de også produsere selv. Og som et av de første selskapene i Norge har de bestilt den nye Tesla Semi, verdens første elektriske truck.

Bærekraft er et begrep som brukes for å karakterisere økonomiske, sosiale og miljømessige sider ved vårt menneskelige samfunn. I 2015 ble alle FNs medlemsland enige om 17 felles mål for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål er universelle og angår alle land, sektor, organisasjoner og profesjoner. De handler om behovet for transformasjon for en bærekraftig fremtid.

“THERE IS NO PLAN B BECAUSE THERE IS NO PLANET B

Ban Ki-moon, FNs generalsekretær 2007–2016

GLOMMA INDUSTRIER MOT STRØMMEN

AV NICOLAI GULLIKSEN

“KONTORSTOLER AV HØY KVALITET HAR MEKANISKE DELER SOM HOLDER LENGE. DET GJØR DET MULIG Å TREKKE DEM OM I STEDET FOR Å KJØPE NYE. DET SPARER BEDRIFTEN FOR MASSE PENGER OG BIDRAR TIL Å SPARE MILJØET.

Robert Kalstad, daglig leder ved Glomma Industrier AS

Titt og ofte ser vi containere utenfor private og offentlige kontorer fylt til randen av kontorstoler, de fleste fullt brukbare. Hvor mange kontorstoler som skrotes i Norge hvert år er det ingen som vet. Hvorfor ikke gi dem et nytt liv?

40 minutter utenfor Oslo-gryta ligger Årnes i Nes kommune. Her, ved Norges lengste elv, finner vi Glomma Industrier. De er landets ledende industribedrift på omtrekking og reparasjon av polstrede kvalitetsmøbler. Hver eneste uke mottar fabrikken kontorstoler og andre møbler til full overhaling. De renses, smøres, trekkes om og får nye hjul.

Glomma Industrier retter seg mot bedrifter, offentlige virksomheter, hoteller og restauranter, men også det private markedet. På kundelisten står virksomheter som er opptatt av kvalitetsmøbler med lang levetid, og som er bevisst på gjenbruk. Telenor og Sparebanken 1 Gruppen

leverer ofte inn stoler og sofagrupper til omtrekking i stedet for å kjøpe nye, bare fordi møblene er litt slitt.

Glomma Industrier skaper merverdi for kundene når møblenes levetid dobles og kanskje til og med tredobles. De bruker kvalitetsmaterialer og løsninger som gir et sluttprodukt som er minst like godt som det opprinnelige. Og kundene havner på plussiden i sine egne miljøregnskap når de bidrar til gjenvinning og kaster mindre.

Mange flere burde tenke gjenbruk, slik at vi slipper synet av fulle containere med kostbare møbler på vei til søppeldynga. Norske bedrifter har økonomi til å tenke bærekraft, og Glomma Industrier viser at møbler kan få et nytt liv med litt overhaling.

Med sin filosofi om gjenbruk og bærekraft er Glomma Industrier et godt eksempel på sirkulærøkonomi satt i system.

Visste du at Glomma Industrier trekker om alle setene på SL-95-trikkene som kjører igjennom Oslo?

FERSK RAPPORT OM SIRKULÆR ØKONOMI I MØBELSEKTOREN

AV ARE LYUBRÅTEN

Privatpersoner og bedrifter i EU kvitter seg med om lag ti millioner tonn møbler årlig. Mesteparten havner på søppelfyllinger eller går til forbrenning. Oppussing, reparasjon, gjenbruk og materialgjenvinning vil kunne spare enorme ressurser, skape nye jobber og gi betydelig miljøgevinst.

På slutten av 2017 publiserte det europeiske miljøbyrået EBB (European Environmental Bureau) en rapport om mulighetene ved en fremtidig sirkulær økonomi i den europeiske møbelsektoren. Rapporten tar for seg barrierer på veien mot en mer sirkulær økonomi og beskriver ulike tiltak som kan gjennomføres for å redusere dem.

Eksempler på barrierer for en sirkulær møbelsektor:

- Strømmen av produkter med lav holdbarhet laget av billige materialer
- Kjemikalieinnhold som gjør det umulig å resirkulere materialer og gjenbruke produkter og komponenter, f.eks. bromerte flammehemmere og andre
- Dårlig vedlikeholds- og reparasjonsinformasjon fra produsentene og manglende reservedeler
- Manglende returordninger og ordninger for produsentansvar
- Høye reparasjonskostnader på f.eks. omtrekking og derav svak etterspørsel etter brukte møbler
- Et underutviklet marked for resirkulerte materialer

Rapporten presenterer også en rekke politiske muligheter og virkemidler for å forbedre avfallsforebygging og ressursforvaltning i den europeiske møbelsektoren, noe som vil føre til økt gjenbruk og gjenvinning av materialer,

nye arbeidsplasser og økonomisk vekst. Den sirkulære økonomien skal gi økonomiske, miljømessige og sosiale fordeler. Blant de mest effektive tiltakene som anbefales er:

- Strengere kriterier for økodesign, inkludert restriksjoner på bruk av kjemikalier, for å legge til rette for gjenbruk, reparasjon og gjenvinning
- Bedre forretningsmodeller for å redusere avfall fra møbler
- Incentiver for økt retur av kasserte møbler
- Både obligatoriske og frivillige ordninger for produsentansvar, og kombinasjoner av disse
- Informasjon om livssykluspåvirkninger til innkjøpere, reparatører, gjenvinningsforetak og forbrukere

VIKTIG FOR NORSKE AKTØRER Å FØLGE MED

EBB er Europas største miljønettverk, bestående av over 30 europeiske land og over 140 ikke-statlige miljøorganisasjoner. Den ferske rapporten er relevant lesning for alle som ønsker oversikt over hva som kan bli den sirkulære fremtiden også for norsk møbelindustri. Foreløpig ligger Norge i forkant når det gjelder systemer for innsamling og håndtering av avfall i Europa og internasjonalt. Men vi ligger bak Frankrike, der en sirkulær ordning for møbelfeltet allerede er innført.

Et skifte i retning av sirkulære økonomiske modeller har kommet, og dette vil bare øke i omfang. Enhver designer, produktutvikler og produsent bør sette seg inn i problemstillingene for å være best mulig rustet for fremtiden.

Visste du at skaftene til Skaugum-bestikket blant annet er laget av restmaterialer og avkapp fra fabrikken Kebony AS i Skien?

FOTO: SKAUGUM

Fra kapp til skaft.

FOTO: SKAUGUM

Gjenbruk med Kebony.

Sirkulær økonomi er et prinsipp for økonomisk virksomhet som har som mål at ressurser forblir i økonomien lengst mulig. Det kan vi oppnå ved å redusere råvarebruk, avfall, utslipp og energiforbruk, og ved å holde materialer og produkter i omløp så lenge som mulig. I en sirkulær økonomi blir det viktig allerede i designfasen å tenke fornybare ressurser, lang levetid, vedlikehold, reparasjon, gjenbruk og gjenvinning i tillegg til nye verdikjeder og forretningsmodeller.

Ikke noe tull med norsk ull

Norsk ull, 100 prosent norsk produksjon og tett samarbeid med Skandinavias ledende designere og tekstilkunstnere har gjort pledd fra Røros Tweed til et velrenommert helnorsk kvalitetsprodukt. Røros Tweed bruker ren, svanemerket ull fra Norilia som blir spunnet ved morselskapet Rauma Ullvarefabrikk. Alle produktene er biologisk nedbrytbare og designet for lang levetid. Norsk svanemerket ull møter kriteriene for miljømerket *Cradle to Cradle* som setter strenge krav til blant annet dyrevelferd, lavt energiforbruk og lite bruk av kjemikalier. Selv vaskingen av ulla er basert på en prosess hvor 96 prosent av vannet blir rensset og brukt på nytt.

rorostweed.no

Mikkel-pleddet fra Røros Tweed er av ren norsk ull.

DESIGNDREVEVET BÆREKRAFT

AV NICOLAI GULLIKSEN

“DESIGNTENKNING ER KOBLINGEN MELLOM DESIGN, ØKONOMI OG TEKNOLOGI. ET SAMSPILL MELLOM ANALYTISKE OG KREATIVE METODER KAN BIDRA TIL MER BÆREKRAFTIGE PRODUKTER, TJENESTER OG VERDIKJEDER.

Knut Bang, seniorrådgiver design, DOGA

Nicolai Gulliksen spør Knut Bang i DOGA om hvordan designere kan selge inn bærekraft til sine oppdragsgivere, og utnytte potensialet som ligger i fornybar norsk energi og rene norske råvarer.

– Hvordan kan jeg som designer få en oppdragsgiver til å tenke mer på bærekraft?

– Du kan jo begynne med å fortelle at bedrifter som setter søkelys på bærekraft er dobbelt så lønnsomme som andre bedrifter. Deretter kan du referere til FNs 17 bærekraftsmål og OsloManifestet som viser hvordan designere kan levere på alle målene.

– Kan du gi noen konkrete eksempler på hvordan bærekraft kan gi mer lønnsomhet i norsk møbelindustri?

– Tilgang på ren og fornybar energi, rene råvarer og lave utslipp fra produksjon er blant norske konkurransefortrinn. Norsk aluminiumsproduksjon for eksempel, har de laveste CO₂-utslippene i verden, og nå har Hydro utviklet en ny teknologi som gjør at de bruker 15 prosent mindre energi i produksjonen. Bruk av aluminium er kanskje noe møbelindustrien bør se nærmere på – her tror jeg det finnes et stort utnyttet potensial.

– Hva med tre? Arkitektene er flinke på å bruke tre. Burde designere tenke i samme baner?

– Møbelindustrien bruker jo allerede mye tre, men de bør velge norsk tre. Det ble tatt ut rekordmye tømmer i Norge i 2017. Tett samarbeid med treforedlingsindustrien, for eksempel Borregaard og forskningsmiljøer på Norges miljø- og biovitenskapelige universitet kan gi nye muligheter for norsk tre.

– Bærekraftig produksjon er ikke bare opp til bedriftene selv. Myndighetene stiller stadig strengere krav til miljøvennlig produksjon og bedrifters samfunnsansvar. Dette er vel også noe designere må forholde seg til?

– Ja, i aller høyeste grad. Europakommisjonen har for eksempel satt sirkulær økonomi på dagsordenen og har trukket frem møbel- og interiørbransjen som en av åtte sektorer hvor det vurderes å innføre lovmessige krav til sirkulær økonomi.

Beslutninger som tas tidlig i designfasen kan påvirke opp til 80 prosent av et produkts miljøpåvirkning og 70 prosent av kostnadene. Designere kan dermed ha stor påvirkning og bidra til mer bærekraftige produkter.

– Dette får meg til å tenke at designere faktisk har et stort ansvar, og en unik posisjon når det gjelder å bidra til mer bærekraftig produksjon. Hva mener du er det viktigste å fokusere på?

– Alle bør sette seg inn i hva sirkulær økonomi innebærer, for dette er noe som kommer for fullt. I den sirkulære økonomien må designere bidra til lang levetid på produktene og passe på at ingenting går til spille. Produkter som er av høy kvalitet og utviklet for enkelt vedlikehold og reparasjon vil være godt tilpasset en sirkulær økonomi.

Visste du at brukt aluminium kan resirkuleres i det uendelige til nye produkter uten tap av kvalitet? Bare fem prosent av den energien som trengs for å produsere primæraluminium er nødvendig for å smelte om aluminium til nye formål. **hydro.com**

Vision of the Fjords.

FOTO: SVERRE HJØRNEVIK

Skandiastolen fra Fjordfiesta flyter på norske fjorder.

FOTO: BRØDRENE AA

FJORDFIESTA PÅ FJORDCRUISE

AV KNUT BANG

Vision of the Fjords, bygget av Brødrene Aa AS, gjør sightseeing i det norske fjordlandskapet til en lydløs og utslippsfri fornøyelse. Også i valg av interiør har miljøhensyn og bærekraft stått i sentrum. Produktene er av høy kvalitet og laget for å vare. Lenge.

Den elektriske motoren gjør opplevelsen så å si lydløs, og den nyskapende universelle designen om bord gjør at fjord og fjell blir tilgjengelig for alle. Båten er nyskapende også i valget av bærekraftig konstruksjon og drift ved å være verdens største karbonfiberbåt. Det er heller ikke tidligere bygget sightseeingbåter i denne størrelsen som er 100 prosent utslippsfrie.

Passasjerstolene levert av West Mekan er blant de letteste og mest robuste på markedet, mens styrhusstolene levert av Alu Design er av svært høy kvalitet. Dørken er levert av Nordic Flooring som kun benytter råmaterialer fra FSC-sertifisert skog. FSC (Forest Stewardship Council) er en internasjonal sertifiseringsordning som stiller krav til miljømessig, samfunnsnyttig og økonomisk godt skogbruk.

En annen sertifiseringsordning for miljøvennlige produkter er det norske Svanemerket. Produkter som får dette merket må tilfredsstillende strenge miljøkrav. Scandiastolen fra Fjordfiesta er svanemerket og var derfor et naturlig valg da kafeen om bord skulle ha stoler.

Visste du at utemøbelprodusenten Vestre introduserte verdens første svanemerkede bybenk?

Teppene er fra EGE tepper som tar spesielt ansvar for miljøet og hvor flere av kvalitetene er produsert av 100 prosent resirkulert garn. Dette er en del av EGEs Ecoline konsept som bygger på bærekraftige prinsipper og enkle linjer.

På passasjerbåter kan vannforbruket bli høyt, og særlig toalettene står for mye av forbruket. Derfor er det valgt et system som er designet for å spare på vannet. Vakuumpolettene fra Jets Vacuum bruker bare ti prosent av vannmengden som et vanlig vannklosett bruker.

For sitt nyskapende fartøy, bygget med omtanke for mennesker og miljø, fikk Brødrene Aa DOGAs utmerkelse Innovasjonsprisen for universell utforming i 2017. Båten ble også kåret til Ship of the Year i 2016.

Den svanemerkede scandiastolen var et naturlig valg til kafeen.

Visste du at den nye anskaffelsesloven av 2017 inneholder flere bestemmelser som pålegger offentlige innkjøpere å ta hensyn til blant annet miljø, arbeidsforhold og sosiale forhold ved gjennomføringen av sine anskaffelser? Krav om ivaretagelse av slike samfunns hensyn har fått større plass i det nye regelverket enn i det gamle.

Lars Urheim (t.v.) og Eirik Helgesen i Ope utforsker nye bærekraftige forretningsmodeller.

PANT PÅ MØBLER

Ope i Stavanger har innført pant på sine modulære møbelsystemer. Kundene får ti prosent kontant ved retur av varer, som bedriften selger videre som brukt, resirkuleres eller til bruk i utstillinger. Som partner i CIRCit, et nordisk forskningsprosjekt på sirkulær økonomi, utforsker Ope muligheter for å endre forretningsmodeller, produktutvikling og verdikjeder gjennom å lukke produkt- og materialstrømmer. opehome.no

Visste du at 7000 tonn glass fra bilruiter, vinduer og husholdning knuses og gjenvinnes til glassull? Sammen med Norsk Gjenvinning har GLAVA® skapt en viktig verdikjede for resirkulering.

Visste du at IKEA tenker å bygge møbelutleie som et helt nytt forretningsområde?

FNs bærekraftsmål som design brief

Designere utvikler produkter og tjenester som skal bidra til god inntjening og posisjonering for norske bedrifter. Beslutninger som tas i designprosessen har stor påvirkning på de sosiale og miljømessige fotavtrykkene gjennom hele verdikjeden. Design og arkitektur Norge har i samarbeid med FN-affilierte 17goals lansert et manifest som skal inspirere til å sette prosjekter i et bærekraftig perspektiv. De ser på FNs 17 bærekraftsmål som et rammeverk for strategisk retning og som den ultimate designbrief. oslomanifesto.org

GRØNT LØFT I MØBEL- OG INTERIØRINDUSTRIEN

AV ARE LYUBRÅTEN

Kan økt miljøkompetanse styrke konkurransekräften? Det mener de 25 bedriftene i møbel- og interiørindustrien som har gått sammen for å lære mer om miljø- og kvalitetsspørsmål.

For å møte økte miljøkrav til produksjon og produkter tok Designindustrien i 2016 initiativet til å opprette prosjektet «Ledende på miljø og kvalitet». Målet er å styrke konkurransekräften gjennom nettverksbygging og økt miljøkompetanse.

Designindustrien er Norsk Industris forening for møbel- og interiørbransjen. Så langt har altså 25 av medlemsbedriftene blitt med i miljønettverket, og antallet er stigende. De som er med får tilgang til kompetanse og rådgivning gjennom fora og ordninger som:

Teknisk komité: Bransjeforeningens øverste forum for tekniske, miljø- og kvalitetsrelaterte saker

Møbelfakta: Miljø- og kvalitetssikring av produkter og produksjon.

Environmental Product Declaration (EPD): EPD Norge (næringslivets stiftelse for miljødeklarasjoner) har sammen med Designindustrien, pilot-bedrifter og Østfoldforskning utviklet en software som analyserer produkters miljøbelastning. Brukt i en tidlig fase kan verktøyet gi viktige svar som bidrar til at man kan ta bedre miljøbeslutninger i utviklingen av produktet.

Innkjøpsveileder: Designindustriens forslag til en innkjøpsveileder for offentlige anskaffelser og kontraktmarkedet for å stimulere til gode og miljøvennlige innkjøp. Det er blant annet et ønske om mer relevante kravspesifikasjoner som gjør det mulig å skille mellom produkter med tanke på teknisk kvalitet, klima og miljø, estetikk, garantitid og samfunnsansvar. Innkjøpsveilederen er et arbeidsverktøy for både innkjøper og tilbyder og ny utgave kommer i 2018.

Speilkomité for møbler i samarbeid med Standard Norge: Den norske møbel- og interiørindustrien har her en samlet bransjetilnærming til europeisk og internasjonalt standardiseringsarbeid.

Teknisk komité i Europa: Gjennom EFIC (den europeiske møbel- og interiørindustriforeningen) har norsk bransje den beste lytteposten ut mot europeisk og internasjonal utvikling på miljø- og kvalitetsfeltet.

Norwegian Rooms® Cluster er en nasjonal næringsklynge for norsk design- og merkevaredekket ferdigvareindustri. Klyngeaktørene samarbeider om å utvikle næringens kompetanse på internasjonalisering, merkevareutvikling og digitalisering. Industrien konkurrerer globalt med sine merkevarer og unike designprodukter – alle med avansert funksjonalitet, høy kvalitet, miljøvennlig produksjon og lang levetid. Kun seks prosent av norsk totaleksport kommer fra ferdigvareindustrien, som selv eksporterer over 50 prosent av sin omsetning. Her ligger det et stort potensial for Norge fremover. norwegianrooms.no

“ FØR FLOKK ER MENNESKEFOKUS OG BÆREKRAFT ALLTID STARTPUNKTET I DESIGNPROSESSEN. SOM EN AV SVÆRT FÅ PRODUSENTER UTVIKLER VI PRODUKTENE HELT NED I HVER MINSTE KOMPONENT, HAR EGEN PRODUKSJON OG KONTROLLERER HELE VERDIKJEDEN. DET GJØR DET MULIG Å VÆRE KOMPROMISLØSE PÅ ALLE DETALJER SOM FOR EKSEMPEL ALDRI Å BRUKE LIM I PRODUKSJONEN, MULIGHET FOR REPARASJON OG RESERVEDELSTILGANG. PRODUKTENE ER OGSÅ DESIGNET FOR ENKEL DEMONTERING I RENE MATERIALGRUPPER FOR RESIRKULERING.

Christian Lodgaard,
Senior Vice President Products & Brands, Flokk

Møbelprodusenten Flokk er en pionér på bærekraft.

INDUSTRIELLE VERDIVALG

SAMTALE MELLOM BIRGITTA RALSTON OG CHRISTIAN LODGAARD

Birgitta Ralston snakker med Christian Lodgaard i Flokk om hvordan møbelindustrien kan bruke mindre av jordas ressurser. – Vi må lage møbler som er så gode i bruk og så vakre at folk ønsker å beholde dem lenge, mener Christian.

Birgitta: – Vi er inne i en epoke der vi bruker mer ressurser enn jorda klarer å reprodusere. Som industriell aktør er du og Flokk opptatt av fotavtrykket deres. Hva tenker du – hva kan dere som produsenter gjøre for å minske ressursbruken?

Christian: – Jeg tenker at vi må bli enda bedre på resirkulering. Selv om Flokk allerede bruker 500 tonn resirkulert plast i produksjonen, har vi bestemt oss for å øke andelen til 700 tonn i 2018. Men heller ikke det er vi fornøyde med – vi vil få til mer.

Birgitta: – Forhåpentligvis blir det mindre plast å resirkulere i framtiden. Er det mulig å transformere industrien slik at den bruker mindre plast og mer organiske materialer?

Christian: – Ja, men inntil videre er det altfor mye plast der ute. Det må vi få inn i et kretsløp hvor det ikke gjør skade. Det er mye mer vi kan gjøre for å sikre gjenbruk.

Birgitta: – Møbler kan gjenbrukes i større grad. Det gir dessuten tilgang til kvalitetsmøbler til folk som ikke har råd til å kjøpe nytt eller som er opptatt av bærekraftig forbruk.

Christian: – Markedssjefen vår Marianne hadde en kul opplevelse nylig. Hun møtte en venn som nettopp hadde fått tak i 75 Håg-stoler for 5000 kroner. Han er en av dem som var sentral i opprettelsen av kontorfellesskapet Mesh, og da han fikk høre at TV 2 skulle flytte tok han kontakt og fikk stoppet et lastebillass med stoler på vei til

søppeldynga. Der burde vi vært! Vi burde hjulpet disse to partene å møtes slik at stolene våre ville bli gjenbrukt.

Birgitta: – Hva kan vi gjøre for at flere møbler blir reparert og oppgradert slik at de får et lengre liv?

Christian: – Det må bli forståelig for folk hvordan de selv kan reparere og vedlikeholde møblene sine. Vi bruker for eksempel aldri lim i produksjonen vår, og møblene er designet for enkel demontering. Vi kunne også laget et reparasjonssystem med partnerbedrifter, åpnet reparasjonsmanualene og reservedelskatalogen og gi opplæring i reparasjon av stolene. Vi er også opptatt av det estetiske – uten det kommer vi ingen vei. Vi vil lage produkter som er så gode i bruk og så vakre at kundene ønsker å beholde dem lenge.

Birgitta: – Hvordan tenker du at vi kan få til mer norsk produksjon?

Christian: – Jeg er veldig opptatt av industriell produksjon. Håndverksproduksjon er dyrt og gir lite volum. Da blir produktene dyre. Design og kvalitet må ikke bare være for en liten elite. Det ligger en kraft i industridesignens røtter – tenk på Bauhaus-bevegelsen. Den tok til orde for å samle kreativitet og industri og gjøre god design tilgjengelig for de mange. Det gjelder fortsatt.

Flokk fører videre tradisjonen fra HÅG, som fanebærer for bærekraftig utvikling. Hver stol blir designet og produsert i henhold til fem grunnleggende livssyklusprinsipper om lav vekt, få komponenter, gode materialer, lang levetid og Cradle to Cradle-tankegang og med konkrete mål om lavest mulig karbonfotavtrykk, ingen giftige kjemikalier og redusert bruk av ikke fornybare ressurser.

LAGET FOR Å GÅ I STYKKER?

AV BIRGITTA RALSTON

“NÅR SKAL NORGE FORBY PLANLAGT FORELDELSE?”

Vi bør være mer opptatt av at produkter skal vare, minimere svinn og søppel, energibruk og ikke minst den finansielle kostnaden med hele tiden å erstatte produkter med nye fordi de ikke kan repareres. Dessverre legger ikke det norske lovverket i dag til rette for å understøtte et bærekraftig kjøpemønster.

Planlagt foreldelse oppstår når et produkt er utformet med det formål å gå i stykker, feile eller bli umoderne etter en bestemt tidsperiode. En ny lov i Frankrike, som trådte i kraft i mars 2015, skal bekjempe denne praksisen i industrien. Dette er bare en del av en større bevegelse mot planlagt og innebygd produktforeldelse i hele EU.

Hvis du noen gang har eid et kjøleskap, en mobiltelefon eller et par strømper som var enklere å erstatte enn å reparere, har du selv opplevd planlagt foreldelse.

I den franske loven er dette definert som enhver ordning hvor et produkts levealder «forsettlig har blitt redusert fra starten av og som begrenser bruksperioden på grunn av valgt økonomisk modell».

Loven gjelder for alle produkter som selges i Frankrike (også norske), og innebærer at produsentene er pålagt å fortelle forbrukerne hvor lenge produktene er ment å vare. Hvis de ønsker å unngå en bot på 300 000 euro, pluss fem prosent av sine totale inntekter i landet, må produsentene også informere kjøperne om hvor lenge reservedeler vil være tilgjengelige for hvert produkt.

God design har fokus på kvalitet og lang levetid. Northern har lansert møbler som tilfredsstillere strenge krav i mange land.

FEM TILTAK FOR GODE PRODUKSJONS- OG KJØPSVALG

Det må bli enklere for produsenter å etablere og formidle et miljøregnskap for sine produkter, og det må bli enklere for forbrukere å ta informerte valg basert på disse. Her er forslag til fem tiltak for å få dette til:

1. LOVGIVNING MOT PLANLAGT FORELDELSE

Teknologisk og funksjonell foreldelse er når et produkts levealder med vilje har blitt redusert slik at bruksperioden er begrenset på grunn av valgt økonomisk modell. Frankrike har en lov mot planlagt foreldelse i dag.

2. TRANSPARENTE MILJØFAKTA

En felles internasjonal miljøfaktaordning ville gjøre det lettere å ta de riktige valgene. Det kan være en gradert skala slik at de som ikke når opp til de strengeste kravene, likevel kan få synliggjort sin bærekraftsinnsats. Graderingssystemet kan basere seg på Environmental Product Declaration (EPD) – en miljødeklarasjon etter ISO-standard. Det må være enkelt å bruke ordningen, slik at også små produsenter kan få visualisert bærekraftig og lokal produksjon.

3. HÅNDVERKSKUNNSKAP: VIKTIG FOR PRODUKSJON, REPARASJON OG GJENBRUK

Skoleverket og samfunnet må verdsette manuelle håndverksfag slik at denne kompetansen ikke forsvinner. Håndverk, design og industri henger sammen. Kunst- og håndverkskunnskapen er nødvendig for design- og industrifagenes evne til å lage gode produkter. Vi trenger å kunne få laget og reparert produktene våre lokalt, da vil de også vare lenger.

4. SYNLIGGJØR ETIKK I ALLE LEDD

Av de tre p-ene for people, planet, profit er det ofte p-en for profit som blir prioritert. La oss heller erstatte profit med prosperity for å vise at produkter burde gi merverdi ikke bare til bedriften, men også til dem som deltar i produksjon og andre deler av verdikjeden.

5. KORTREIESTE MATERIALER

Sammen må vi utvikle lokal resirkulering og produksjon av nye og tradisjonelle materialer som f.eks. tre og ull, lokalt resirkulert plast og aluminium.

SMI-rådet består i dag av representanter fra Norsk Industri, Norwegian Rooms® Cluster, Norwegian Crafts, Design og arkitektur Norge (DOGA), Innovasjon Norge, Utenriksdepartementet, Design Region Bergen, Norske interiørarkitekter og møbeldesigneres landsforening (NIL), Klubben, Norwegian Icons, Vestre, Northern, Ralston & Bau, Jonas Stokke og Nicolai Gulliksen. Rådet møtes 8–10 ganger i året, og setter søkelys på aktiviteter som styrker og fremmer norsk møbel- og interiørdesign. doga.no/SMI

Samarbeidsrådet for møbel- og interiørdesign (SMI)
c/o DOGA
Hausmanns gate 16
0182 OSLO

